

KIEGÉSZÍTÉS VIHARBAN (ÚJ EMBER, 2021) CÍMŰ KÖNYVEM VI. FEJEZETÉHEZ
*Könyvismertetések a Vatikánról – Eltussolt botrányok*¹

Céline Hoyeau, *La Trahison des Pères. Emprise et abus des fondateurs de communautés nouvelles*. Bayard, 2021

Könyvismertetés kommentárral

A II. Vatikáni zsinatot meghirdető XXIII. János pápa „Új Pünkösödöt” remélt a korszerűsödést (*aggiornamento*) és lelki megújulást kereső egyetemes zsinattól. A második ülészaktól (Szent) VI. Pál folytatta és valósította meg a történelmi fordulatot a katolikus Egyházban. Kibontakozott a katolikus karizmatikus mozgalom Suenens belga bíboros vezetésével.² VI. Pál pápa megismételte XXIII. János imáját: arra kérte az Urat, adja meg nekünk az „Új Pünkösödöt”. Hivatkozva a zsinati egyháztanra, VI. Pál – a holnap egyházáról szólva – hangoztatta:

„Nagyobb szabadság korszaka áll előttünk az Egyház életében s következésképpen minden fia életében. Ez a szabadság kevesebb törvényben lefektetett kötelezettséget és kevesebb belső gátlást jelent. A formyszerű fegyelem csökken, minden önkényesség eltűnik, ugyanígy minden türelmetlenség, minden abszolutizmus. A pozitív törvény egyszerűbb lesz, a tekintély gyakorlása mérsékeltebb, és a keresztény szabadság érzéke fejlődik.”³

*Szinódus a megszentelt életről*⁴

A II. Vatikáni zsinat *Lumen gentium* kezdetű, az egyházzal szülő konstitúciójában a VI. fejezetet a szerzeteseknek szentelte. „Az evangéliumi tanácsokat – olvassuk a 43. pontban –, az Istennek szentelt szegénységet, tisztaságot és engedelmisséget isteni ajándékként kapta Urától az egyház, hiszen az Úr szavain és példáján alapulnak, az apostolok, az atyák, az egyház tanítói és pásztorai ajánlják; az isteni kegyelem is mindig megőrzi ezt az ajándékot.” „A keresztény hívő – mondja a következő pont – az említett evangéliumi tanácsokra fogadalmakkal, illetve más, olyan szent kötelekekkel, amelyek természetük szerint hasonlítanak a fogadalmakhoz, kötelezi el magát.” Ezután a zsinat még hangoztatja, hogy az evangéliumi tanácsok vállalásával

---

¹ Lásd 253–257.: *Szent János Közösség megújulása és „Magyar visszhang a Bárka alapítójáról*.

<https://www.lenversdudecor.org/L-AVREF-publie-le-Livre-Noir-de-la-Communaute-Saint-Jean.html>

² Vö. L. J. Suenens, *Új Pünkösöd?* Prugg Verlag, Eisenstadt, 1976. Az eredeti: *Une nouvelle Pentecote*, Desclée de Br., Paris 1974.

³ VI. Pál szavai a zsinat másnapján, 1969-ben, Idézi Suenens, 23 (*Doc. Cath.* 1545, 706.)

⁴ Vö. *Távlatok* 20, 1994/5, 717–724. és *Távlatok* 22, 1995/2. *Szerzetesek tegnap és ma.* 163–172: *Szinódusi üzenet a megszentelt életről*.

a megkeresztelt megszabadul mindattól, ami akadályozza a szeretet kibontakozását. „Az evangéliumi tanácsok a szeretet által, amelyre elvezetnek, különösképpen is egyesítik követőiket az egyházzal és ennek misztériumával; ezért a szerzeteseknek az egész egyház javára is fel kell ajánlaniuk a Lélek szerint való életüket.”

A zsinati atyák még röviden összefoglalják a szerzetesi állapot lényegét, a Krisztus szorosabb követésére elkötelezettek tanúságtételének értékét: tanúskodnak a Krisztus megváltása által szerzett eljövendő (de már most megkezdett) örök életről és a végső feltámadásról. Mert „az Isten népének itt nincs maradandó hazája, hanem a jövő hazát keresi”.

A zsinat még egy külön dokumentumot is szentelt a szerzetesi életnek (*Perfectae caritatis*), amely főleg a szerzetesi élet megújításával foglalkozik, vázolja a korszerűsítés alapelveit. A különböző szerzeteknek (szemlélődő, tevékeny) és „világi intézményeknek” saját alapítójuk szellemében, sajátos karizmájuk szerint kell megvalósítaniuk a zsinat által kívánt korszerűsödést. A zsinat utáni évtizedekben a szerzetesrendek nagykáptalanokat tartottak, hogy e kívánalomnak eleget tegyenek. A fogadalmak (például a szegénység) megtartása, a közösségi élet, a szerzetesi ruha viselése stb. mind-mind olyan mozzanat, amelyben manapság mások a követelmények, mint pl. a középkorban. A zsinat utáni válság és feszültség természetesen itt is jelentkezett: maradiak és túlzó újítók magatartása között kellett megtalálni az arany középutat, az egyensúlyt. A Szentszék később néhány dokumentummal még részletesebb irányelveket adott a szerzeteseknek; a Szerzetesi Kongregáció ellenőrizte az „aggiornamento” megvalósulását.

Mivel a szerzetesi önazonosság körül számos probléma megoldatlan maradt, II. János Pál pápa rendelkezése szerint a IX. rendes püspöki szinódust (amely 1994. október 2. és 29. között zajlott le Rómában) a szerzetesi életnek szentelték. A négy hétig tartó ülés után az atyák egy záró-üzenetet fogalmaztak meg. Ennek V. pontja hangsúlyozza:

„Minden intézmény megújulása Isten kegyelmével úgy kezdődik, hogy sajátos karizmája fényében áttekinti eddigi életét és munkáját. A karizma nem lehet feszültség forrása a hierarchia és a megszentelt személyek között. – A számos nehézség között, melynek testvéri szeretettel figyelmet szenteltünk, igény van arra, hogy a megszentelt élet közösségei és tagjai beépüljenek saját részegyházaikba. – A Zsinat egyháztana hangsúlyozza a részegyházak fontosságát, mivel ezekben léteznek és testesül meg helyileg az egyetemes egyház. Minden megszentelt személy egy bizonyos részegyházban él. A szinódusi atyák tisztán látták: erőfeszítéseket kell tenni annak érdekében, hogy a részegyházak minden tagja felismerje és értékelje, mit jelent a püspök köré tömörült megszentelt személyek jelenléte körükben.”

A szinódus résztvevői összeállítottak 55 javaslatot (*propositiones*), hogy ezek alapján fogalmazza meg a pápa apostoli buzdítását a kereken 1 116 000 férfi és nő szerzeteshez. Természetesen csak nagy vonásokban írja körül az egyház

követelményeit: földrészek, országok, kultúrák, rendek szerint még konkrétabban meg kell határozni a feladatokat. Ezt az egyes rendek nagykáptalanjai teszik meg.

Új „karizmatikus” közösségek

Az 1970-es években kitört válság során a „karizmatikusok” az Egyház kettős arculatából főleg a spirituálist, a Szentlélek működését hangsúlyozták; közben a progresszív irány kontesztálása nyomán is felerősödött az intézmény (jogos) kritikája, ami aztán önkényes újításokhoz vezetett. Egyes új közösségek, sajátos karizmájukra hivatkozva, függetlenítették maguk a helyi püspököktől, elkezdődött a szektásodás, amitől óvott már VI. Pál *Evangelii nuntiandi* kezdetű buzdítása,⁵ valamint egyes alapítók eltitkolt visszaélései.

*Pedig éppen az új közösségek (egyeseik „világi intézményekké” alakultak) voltak a reménység, az Egyház jövőjének biztató jelei. Azért is, minthogy a régen alapított nagy férfi és női szerzetesrendek előregedtek: egyrészt csökkent e rendekben az új hivatások száma, másrészt a zsinat másnapján berobbant tekintélyi és kulturális válság (1968-as szexuális forradalom) hatására, férfi és nő szerzetesek tömegesen hagyták el rendjüket. Ez történt az egyházmegyés papság körében is.*⁶

A növekvő világválság közepette benne az Egyház, a papság és szerzetesség válsága is fokozódott, mígnem fokozatosan (főleg Ferenc pápa szolgálata kezdetétől) napfényre kerültek az ún. „nyugati világban” a papi pedofilbotrányok és egyéb eltussolt, súlyos tekintélyi/hatalmi és szexuális visszaélések, bűntények. Ebben a feltárásban élen járt a polgári igazságszolgáltatás és a sajtó is az áldozatok vallomásainak terjesztésével.

Egyes új alapítású közösségek alapítóinak és tagjainak – a lelki-vezetésben történt – eltitkolt és eltussolt spirituális (tekintélyi) és szexuális visszaélései, sőt bűntényei *következetes feltárására és gyökeres orvoslására* valójában csak *Ferenc pápa* szolgálata elejétől került sor, együttműködve a világi igazságszolgáltatással.⁷

Mostani könyvismertetésem központi témájára térve: *2013 májusa fordulópontot* jelentett a Szent János-közösség alapítója, Marie-Dominique Philippe OP tekintélyi és szexuális visszaéléseinek leleplezésében. Mgr Georges Pontier, a francia püspöki konferencia elnöke (2013–2019 között), 2013. november 7-én egy nyilvános levélben hivatalosan válaszolt 14 új alapítású közösség mintegy negyven áldozata csoportjának feljelentésére, amelyet a francia püspökök Lourdes-ban tartott teljes üléséhez intéztek. Az áldozatoknak tartozó igazságszolgáltatás sürgőssége egyre

---

⁵ Vö. Alszegehy Zoltán SJ és mások: *Kereszténység és közösség*. Tanulmányok a kisközösségekről. TKK, Róma, 1981. 91–94. Itt ismertetem VI. Pál *Evangelii nuntiandi* kezdetű buzdítása 58. pontját, ahol a pápa megjelöli azokat a feltételeket/kritériumokat, amelyek megtartásával a karizmatikus közösségek az Egyház reménységei lesznek. E fontos dokumentumra II. János Pál is többször hivatkozott. – Magyar szöveg: *A II. Vatikáni zsinat tanítása* című kötet Függelékében, (Szent István Társulat, Bp., 1975) 531–532.

⁶ Vö. Szabó Ferenc SJ, *Viharban*, 56.; Jan Kerkhofs SJ, *Des prêtres pour demain*, Cerf, Paris, 1998.

⁷ <https://www.magyarKurir.hu/hirek/ferenc-papa-fogadta-hittani-kongregacio-kozgyulesenek-tagjait>

inkább tudatosult az Egyházban is. Jórészt éppen az egykori áldozatok és világi intézmények összefogásából született meg az AVREV-Társaság és annak kiadványa, a *Livre Noir*.⁸

„Az Atyák árulása” – Új közösségek alapítóinak spirituális és szexuális visszaélései

Céline Hoyeau lelkes elkötelezett volt az új mozgalmakban/közösségekben (megszentelt élet közösségeiben) megrendüléssel értesült az eddig eltussolt – az Egyház hírnevét védő, de az áldozatokról megfélemlítő – farizeus gyakorlatról; mint a *La Croix* című katolikus napilap főmunkatársa felméréseket végzett, szakemberek bevonásával a francia nyelvterületen kialakult „domonkos” hálózatról, a domonkos Philippe testvérek szerteágazó botrányos hatásáról, a rákfene eredetéről és a jelenség okainak kutatásáról. 2021-ben megjelent könyve – *Az Atyák árulása* – e kutatások eredményét összegzi.⁹

Hogyan lehetséges az, hogy a Philippe testvérek – Thomas Philippe (1905–1993) és Marie-Dominique Philippe (1912–2006) –, akiket már az 50-es években, zavaros misztikus tanok és szexuális visszaélések miatt Róma eltiltott a lelki vezetésétől – az elmúlt évtizedekben olyan rendkívüli befolyásra tettek szert: sok fiatalot vonzó rendet alapítottak, sőt maguk a szentség hírében álltak. Újabban feltárt tények (áldozatok vallomásai és hivatalos egyházi vizsgálatok) alapján fény derült arra is, hogy – saját közösségeiken kívül – számos más újonnan alapított közösségre is megrontó befolyással voltak a titokban terjesztett, téves misztikus teóriájuk, a „baráti szerelem” (*amour d’amitié*) és gyakorlatuk titkos terjesztésével.¹⁰

Kezdjük a 7. fejezettel, a genealógiával

Céline Hoyeau visszamegy a domonkos hálózat eredetéhez, az *Eau Vive* (Élő Víz) közösség alapításához. A háború másnapján, 1946-ban Thomas Philippe domonkos *Eau Vive* néven lelkiségi és kulturális központot alapított Le Saulchoir közelében (Soizy-sur-Seine).¹¹ A világ minden részéről özönlének ide fiatalok, egyetemisták. A központtal kapcsolatban vannak katolikus értelmiségiek (például J. Maritain, L.

---

⁸ <https://www.ciase.fr/> - <https://eglise.catholique.fr/sengager-dans-la-societe/lutter-contre-pedophilie/-ecoutevictimes@corref.fr> – <https://www.lenversdudecor.org/L-AVREF-publie-le-Livre-Noir-de-la-Communaute-Saint-Jean.html> - <https://www.lenversdudecor.org/-Faux-prophetes-.html>

⁹ <https://www.la-croix.com/Religion/Enquete-freres-Philippe-anees-dabus-toute-impunite-2021-02-22-1201141952>

¹⁰https://fr.wikipedia.org/wiki/Religieuses_abus%C3%A9es,_l%27autre_scandale_de_l%27%C3%89glise - <https://www.lenversdudecor.org/Communaute-Saint-Jean-synopsis-des-faits-graves-connus.html>

¹¹ Négy évvel korábban, 1942-ben Thomas Philippe atyát kinevezték a domonkos rend Le Saulchoir-ban működő tanulmányi központja igazgatójává, haladó rendtársa M.-D. Chenu OP helyére, akit – főleg R. Garrigou-Lagrange OP kritikái következtében, akit az Angelicum neves professzora „modernista” nézetekkel gyanúsított, majd Róma indexre tett. (Erre még visszatérek.)

Massignon), Rómában (XII. Piusnál) is jó a hírneve Angelo Roncalli akkori franciaországi apostoli nuncius információi alapján.

Az *Élő Víz* központ Félix Dehau-nak, *Thomas Dehau* OP (1870–1956) atyjának birtokán létesült. Thomas Dehau atya, a *Philippe testvérek nagybátyja* befolyással volt fiatal rokonaira és az *Élő Víz* szellemiségére; a központ elnevezését is Dehau atya egyik könyve címéből vették. Gyenge egészsége miatt (csaknem világtalan volt) nemigen mozgott a nyilvánosság előtt, főleg lelkivezetéssel foglalkozott. Lelki lánya, a belga (flamand) nemesi származású Hélène Claeys Bouúaert, 12 éves korában misztikus tapasztalatra tett szert. Thoma Dehau élete végén unokaöccsére, Thomas Philippe, „lelki örökösére” bízta Hélène-t, aki az *Élő Víz* „titkos lelke” lett. Azt a kinyilatkoztatást kapta, hogy e mű fontosabb lesz, mint Sienai Szent Kataliné volt.

Mintegy tucatnyi nő („szent asszonyok”) látta el a központ gondozását, akik P. Dehau lelki lányai voltak. 1946 szeptemberében 13 fiatal férfi érkezett, akik a domonkosok előadásait hallgatják. Az *Élő Víz* női ága 1947-ben nyílik meg, a domonkos nővérek kolostorában laknak. 1948 elején mintegy 30 különböző nemzetiségű és vallású egyetemista érkezik a központba. Az igazgató Thomas Philippe lesz, aki 1948-ban megváltik Le Saulchoir-i rektorságától. Domonkos testvére, Marie-Dominique és Pierre de Menasce atya előadásokat tartanak a Központban, amelynek hírneve egyre nő.

Jacques Maritain, aki akkor Franciaország szentszéki nagykövete, támogatja a kezdeményezést, előadásokat is tart. Georges Vanier, Kanada franciaországi nagykövete finanszírozza a központi fűtést, a fiát, *Jean Vanier*-t az *Élő Víz* felé irányítja, aki 1950 szeptemberébe költözik be oda. A központot számos híres személyiség, politikus és író látogatja. Hírneve csúcspontján, 1950–1951-ben már mintegy száz, a világ különböző részeiből érkezett egyetemista a lakója.

1952-ben azonban kitör a krízis. Thomas Philippe OP igazgató nem tud megoldani számos (gazdasági és szervezési) problémát. Jacques Maritainék is bírálják a kaotikus helyzetet: „*Eau Vive* se nem hospice, se nem kórház, se nem menedékház, se nem lelkigyakorlatos központ; óvakodnia kell, nehogy mentális zavaroktól szenvedők és csavargók gyűjtőhelye legyen.” Ez lesz a véleménye 1966-ban (a zsinat másnapján) Jean-Marie Paupert író-filozófusnak is, aki korábban több évet töltött a Központban. *Lehet-e valaki ma keresztény?* című könyvében ezeket írta: „Karavánszeráj, tele rendkívüli esetekre éhes pszichiáterrel, akik bírálják az ott uralkodó ‘Mária-imádatot’, valamint az anyag és a test eretnek (katharokra/tisztákra emlékeztető!) megvetését.” Thomas Philippe több apácával tart kiváltságos kapcsolatot: prédikál nekik, lelki vezetőjük. „Ez az egész domonkos mikrokozmosz az egzaltált Mária-tiszteletben él: Tamás atya folyosóján órákig sorakoznak a bűnbánók, hogy lelki eligazítást adjon nekik.”

1951 nyarán két nő – a sok áldozat közül –, egy novícia a közeli apácakolostorból és egy világi nő az *Eau Vive*-ből leleplezi a Thomas Philippe által rajtuk elkövetett szexuális visszaéléseket, amelyeket hamis teológiai/misztikus teóriával igyekezett igazolni. 1952 elején az *Eau Vive* női ágát bezárják. 1952. április 3-án Thomas Philippe-et leváltják igazgatói hivatalából, és Rómába rendelik a

domonkosok központi házába (Santa Sabina), hogy adjon számot viselkedéséről. Ő a maga helyettesének, az *Eau Vive* igazgatójának Jean Vanier-t nevezi ki, és pedig a laikusokból álló Adminisztratív Tanács jóváhagyásával. 1952 őszén P. Avril OP, francia provinciális megtiltja a Saulchoir-i atyáknak, hogy *Eau Vive*-ben tanítsanak. A. Renard, versailles-i püspök, egyetértve a domonkosokkal, vizsgálatot kezdeményez. A domonkosok azt kívánják, hogy az *Eau Vive*-hez tartozó, ott alkalmazott minden nőt távolítsanak el. Az 1954-es megegyezés szerint új pap lelki igazgatót neveznek ki F. Cayré atya személyében. Azonban csakhamar felerősödik a feszültség az új pap lelki vezető és a laikus Jean Vanier között, aki nem akarja átengedni Thomas Philippe OP művének vezetését. Megmozgatja a franciaországi és római/vatikáni befolyásos személyek hálózatát, akik korábban az *Eau Vive* támogatói voltak. Hiába: a domonkos rend és a Szent Officium lezárja az ügyet, megszületik az ítélet.

1956 májusában a Szent Officium Thomas Philippe-t megfosztja papi joghatósága gyakorlatától, a szentségek kiszolgáltatásától; Cécile apáca nővére és nagybátyja, P. Thomas Dehau is fenyegetésben részesülnek cinkosság miatt. 1957-ben Marie-Dominique Pilippe OP ugyancsak büntetésben részesül bűnrészessége miatt: két évre eltiltják a gyóntatástól és a szerzetesnők lelki vezetésétől, nem tartózkodhat és prédikálhat női kolostorokban. Az *Eau Vive* központot bezárják, majd a francia domonkos provincia eladja.

Titkos folytatás

Az egyházi szankciók és tiltások ellenére egy Jean Vanier által alakított csoport és hét nő a megszüntetett *Eau Vive* volt tagjai közül titkos kapcsolatot tartott Thomas Philippe-pel, akit szigorú felügyelet alatt tartottak Rómában, a *Frattocchie* trappista kolostorában, majd a *Santa Sabina* rendházban. Mária „rejtett életét” utánozták, megbízható személyek bonyolították le a „diplomáciai postaszolgálatot” – szigorú, kódolt titoktartással. Ezek a levelek misztikus szerelmes kapcsolatokról tanúskodnak, szexuális háttérrel. 1959-ben Jean Vanier Rómában lakást bérel, hogy megkönnyítse a találkozásokat. Még ez előtt, 1953–1955 között Thomas Philippe atyát depresszió miatt a (franciaországi) *Longueil-Annel*-i tanyai iskolában gondozzák; Jean Vanier befolyásos közbenjárására helyezik oda, 13 kilométerre a *Trosly-Breuil* nevű falutól, ahova azután 1964-ben titokban maga is letelepszik az őt követő nőekkel. Ők alkotják a születendő *Bárka-közösség* magvát.

2015. március 24-én a *Bárka-közösség* nyilvánosságra hozza, hogy Thomas Philippe OP 1970 és 1991 között felnőtt nőekkel szexuális kapcsolatot folytatott, akiket be akart vezetni a misztikus tapasztalatokba. 2020. február 22-én a *Bárka* közli Jean Vanier-ről, hogy az áldozatok tanúságtétele szerint 1970 és 2005 között szexuális kapcsolatot folytatott felnőtt (nem fogyatékos) nőekkel, misztikus/lelkiségi elméletre hivatkozva. A közlemény hangsúlyozza: mivel Jean Vanier 1950 óta tudott Thomas Philippe OP (a *Bárka-közösség* társalapítója) szexuális visszaéléseiről, és azokat nem jelentette, lehetővé tette, hogy P. Thomas Philippe OP folytassa szexuális visszaéléseit a *Bárka-közösség*ben, sőt azokat kiterjessze más közösségekre is.

Céline Hoyerau könyvében utal rá, hogy a Philippe testvérek romboló befolyása kiterjedt (részben általuk alapított) más új közösségekre is. Néhányat megemlít és ismertet is.

Teológiai reflexió

A következőkben, részben Céline Hoyerau kutatására és az általa megadott irodalomra támaszkodva (7. fejezet, Généaloge d'un abus, 281–339: Új gnózis?), de más forrásokat is felhasználva, próbálom megközelíteni a súlyos eltévelyedések – a hamis misztikus teológiai és a szexuális abúzusok gyökereit, eredetét és terjedését.

Céline Hoyerau (302–323) már ráirányította a figyelmet az „áteredő bűnre”: a *téves mariológiára*, amely e domonkos hálózatban pusztított. Thomas Philippe teológiailag is igazolni próbálta szexuális abúzusait (Szent Tamást félre értelmezve: *Summa* I–II, 100, 8), továbbá egy látomására is hivatkozott, Marie-Dominique testvérével együtt. Tamás atya több tanú előtt elmondta, hogy 1938. október 20-án Rómában misztikus tapasztalatban, „megvilágosodásban” volt része a *Trinitate dei Monti* kolostor kis kápolnijában látható *Mater Admirabilis*-kép előtt. E szerint „misztikus házasságot” élt meg Máriával, hasonlót ahhoz, amit Szűz Mária Fiával, Jézussal. A szexuális visszaélések áldozatainak vallomása szerint Thomas Philippe ezt így magyarázta (az Ószövetségre, Ózeásra és Ábrahám áldozatára is hivatkozva): Urunkat (Jézust) és a Szent Szület (anyját, Máriát) tiszteljük, mert a használt nemi szervek a legnagyobb szeretetnek a szimbólumai. Amikor a nőáldozat szentségtörésnek nevezte ezt, tovább folytatta: amikor elérkezünk a tökéletes szeretethez, minden szabad, többé már nincs bűn.

Jean Vanier életrajzírója (Kathryn Spink) is így foglalta össze Thomas Philippe teóriáját: a megtestesülésre hivatkozva magyarázta a test szerepét a kegyelem közvetítésében. Sokat írt Mária rejtett életéről, az angyali üdvözletről, Mária testéről és benne Jézus életéről, Mária és Jézus intim, misztikus kapcsolatáról.

Ez a gyakorlattá vált teória joggal borzalommal töltötte el Jacques Maritaint: „Ez az elmélet, amely a Szent Szület Fia jegyesévé akarja tenni (...), elborzaszt és megbotránkoztat engem.” (Emlékeztetek arra, hogy J. Maritain kezdetben támogatta az *Eau Vive* domonkos központot. Egy időben gondolt arra is, hogy odaköltözik feleségével, Raissával.)

Céline Hoyerau jelzi (292–317), hogy a „rejtett tanítás”, a hamis misztika és a szexuális abúzus azután áterjed – a tanítványokkal, jórészt pedig testvére, Marie-Dominique teóriájával és személyes közvetítésével az új alapítású közösségek egész hálózatára.

„Egyes kiváltságos lelkek különleges kegyelmet kapnak: ahhoz a misztikus egységhez hasonlót, amelyet Jézus és Mária élt meg. Az anya és fia olyan egységet élt meg, amely a testen át haladt át, de annyira Istenben haladt

(történt), amelyre nem lehet alkalmazni a normális korlátolt emberi tapasztalatokat.”

Mária fényében így a test kiváltságos eszközzé válik az isteni kegyelem közvetítése számára. A lelkiatya gesztusai révén érezteti lelki lányával Jézus szeretetét iránta. Ez a szeretet a testen keresztül halad, mert 'a nemi szervek a legnagyobb szeretet szimbólumai.

„Itt nincs bűn vagy erkölcsi parancs megszegése, hanem 'Isten kivételes akarata'. Ószövetségi példák: Isten azt kívánja Ábrahámától, hogy áldozza fel fiát, vagy Ózeástól, hogy vegyen magához egy prostituált nőt, a hatodik parancs tiltása ellenére: 'Házasságot ne törj!' – Marie-Dominique teóriája, az *amour d'amitié* is innen ered: filozófiai és teológiai érveléssel igyekezett igazolni a szexuális visszaéléseket.” (CH, 315–316)

A XX. század elején jelentősen megnőtt a *misztika iránti érdeklődés*,¹² mutat rá szerzőnk a Philippe testvérek domonkos nagybátyjának, a misztikára hajló Thomas Dehau-nak hatását elemezve. (320–321). A két világháború világvégi hangulatot, apokaliptikus félelmeket keltett azokban, akik azokat átélték. Már az első világháború után, 1920-tól a misztika fontos helyet foglal el, különösen a *tomista áramlatban*. Nevezetesen Garrigou-Lagrange OP professzor, a hagyományos tomizmus kéréseketlen képviselője (Angelicum, Roma) „szomjazza a misztikát, lelkesedik és fenntartás nélkül támogat olyan misztikusokat, mint Emmerich Katalin, Neumann Teréz és Marthe Robin. És még ott van a teológus Hans Urs von Balthasar Adrienne von Speyr-rel, vagy P. Dehau OP a fiatal nemes származású flamand lánnyal, Héléne Claeys Bouúuert-rel, aki 12 éves korában meghatározó misztikus élményben részesült, akit P. Dehau unokaöccsére, mint „lelki örökösére”, Thomas Philippe-re bízott, és aki – mint láttuk - az *Eau Vive* „titkos lelke” lett.

*Kitérő – Marthe Robin stigmatizált misztikus*¹³

Marthe és a Szűzanya

Saint-Martin d'Aout (Châteauneuf-de-Galaure-hoz közel eső község) egyik volt plébánosa, Joseph Petit atya mesélte, hogy egyszer Garrigou-Lagrange atyát elvitte Marthe Robinhoz. Ez a nemzetközi hírű tomista dominikánus atya, aki Rómában az

---

¹² Frédéric Gugelot, *La conversion des intellectuels au catholicisme en France (1885–1935)*. CNRS Éditions, Paris, 2010. – Vö. Szabó Ferenc SJ (szerk.): *Száz év után – Eszméletcsere*, Bergson eszméinek hatása... Konferencia, JTMR, Bp., 2011.

¹³<https://www.karizmatikus.hu/noha/olvasnivalo/1197-marias-lelkuelet-marthe-robin.html>;
<https://www.magyarokurir.hu/hirek/bernard-peyrous-marthe-robin-elete>

Angelikumban tanított, kissé szkeptikus volt a stigmatizált Marthe ügyében. A nála tett látogatás azonban teljesen megdöbbenetette a tudós embert; útközben magában beszélt; így szólt magához: „Ha te így tudnál beszélni a Szűzanyáról!” Később, halála előtt nem sokkal, hallották, amint azt mondta: „Mi vagyok én ehhez az alázatos leányhoz képest?”

Céline Hoyeau megkérdőjelezi (96–107) Marthe Robin misztikus írásainak eredetiségét, jelzi a boldoggá avatandó stigmatizált körüli, hozzá kapcsolódó gyanús „rendalapítókat” (Ephraïm, Philippe testvérek), főleg Conrad De Meester kármelita teológus (1936–2019) kritikus könyvére hivatkozik: *La fraude mystique de Marthe Robin*, Cerf, Paris, 2020.

*

Új gnózis? Damien Le Guay filozófus reflexiója¹⁴

A filozófus Damien Le Guay, Péguy életművének kutatója, a szexuális visszaéléseket igazolni akaró *teológiai háttér tévedéseire* igyekszik rávilágítani, és ott új gnóvizt vél felfedni. Nem igazolni akarja az abúzusokat, hanem a hivatkozott rossz teológiát megmutatni, hangsúlyozva a keresztény cinkosok súlyos felelősségét. „*Celui qui laisse faire est comme celui qui fait faire. C'est tout un (Le Mystère de la charité de Jeanne d'Arc. Charles Péguy).*” „Aki hagyja cselekedni [a rosszat], az annyi, mint megtetetni azt. A kettő egy.” A *szexuális visszaélések áldozatai* védelmében is bírálja/elutasítja a visszaélések téves teológiai legitimációját.

A keresztény morális szerinti bűnről eszmélődve, utalva a szexuális visszaélések „igazolására”, ismét csak Péguy-t idézi: „Ha egy ember úgy követ el bűncselekményt, hogy azt nem tartja bűnnek, az nem keresztény!” Az emberi és papi lelkiismerettel is probléma van ebben az esetben, ha már kihalt a bűntudat, és teológiai okoskodással akarják „igazolni” a bűncselekményt. Nem keresztény az, aki a keresztény hitet a bűncselekmény kendőzésére használja. H. de Lubac könyvére hivatkozva állítja, hogy az apostoli hit egyetlen egész, a teljeset meg kell vallani, nem lehet annak egyes elemeit kiszakítani bizonyos cselekedetek igazolására.

Egyes újonnan alakult közösségekre utalva azt is hangsúlyozza, hogy nincs (Krisztuson kívül) egyetlen kizárólagos Mester, „Atya”, szerző, tanítás; a lelki életben és lelki vezetésben nyitottnak kell maradni más mesterek, tanítók, vezetők felé is, és természetesen a nagy Egyház tanítása felé, csak így kerülhető el a kis közösségek, új alapítású rendek szektásodása. Franciaországban a XX. század eleje óta megfigyelhető volt bizonyos irányok, csoportok becsukódása, például a domonkosoknál a konzervatív újtomizmus hálózata. És itt ismét H. de Lubacot idézi,

---

¹⁴ *Les abus sexuels dans l'Église: une mauvaise odeur de gnose.* Revue *Prêtres diocésains*, n. 1556, Décembre 2019, article de Damien Le Guay:

<https://doc-catho.la-croix.com/Urbi-et-Orbi/Documentation-catholique/Eglise-en-France/abus-sexuels-lEglise-une-mauvaise-odeur-gnose-reflexion-philosophe-Damien-Le-Guay-2019-12-17-1201067044>

aki az ún. „új teológia” első számú céltáblája volt e csoport részéről és éppen Garrigou-Lagrange OP (1877–1964) „intellektuális diktatúráját” és mestere, P. Dehau OP (1894–1956) említi. H. de Lubac SJ e zárt csoport fojtó intellektuális levegőjét, valamint Szent Tamás hamis „tomista” értelmezését az emberi természet (szabadság) és kegyelem kapcsolatát illetően bírálta a domonkosok új közösségét.

Szerzőnk az első századok *gnózi*a – a Szent Iréneusz által bírált gnosztikus eretnokség – gőzét érzékeli a szexuális visszaéléseket teológiailag igazolni akaró papoknál. A gnózis csak egy kiváltságos elit számára hozzáférhető megismerés révén akarja megszerezni az üdvöt.

Ezen kívül az új „rendalapítók” különleges kinyilatkoztatásra hivatkoznak, új próféták apokaliptikus jellegű jövődoléseire: az Egyházat a végső támadások ostromolják, ugyanakkor a Szentlélek égisze alatt új tavasz bontakozik ki az új közösségekkel. A 2000. év közeledtével felerősödtek a millenarista nézetek, amelyek biztonságot adtak a gnosztikus elitnek, amelynek kiválasztott tagjai különleges kinyilatkoztatásra hivatkoztak.

A gnosztikus eretnokség megkülönbözteti a Teremtést és a Megváltást: két istent vall: a rossz szerzője a Teremtő, a jóé a Megváltó. Az anyag és mindaz, ami vele összefügg, különösen testünk, rossz. A test a helye a rossz cselekedeteknek, az alantas ösztönöknek, amelyeken nem tudunk úrrá lenni.

A Philippe testvérekkel kapcsolatos nemrég közzétett dokumentumokból világos: a szexuális visszaéléseket elkövető egyháziak utálják saját testüket és áldozataikét is. Ennek jele például a tisztálkodás és higiénia elhanyagolása. A test szerencsétlen szükséglet, a benne dúló rossz szenvedélyek helye. Ezt a rossz szükségletet ki kell elégíteni. A szexuális aktus piszkos, miként piszkos a test minden alantas szenvedélyével.

Teljes dichotómia a lélek és a test között. Két különálló dolog, két különböző valóság. Világos a platonizmus befolyása: a test a lélek „sírja”, szabadulni akar, az eszmék világa, a paradicsom felé áhítozik. (Ismeretes, hogy a helyes keresztény antropológia a test–lélek lényegi egységét vallja.) Ez a dualizmus magával vonja a test és a szexualitás teljes leértékelését. A dualizmus következtében a lélek nem tudja, amit a test művel. A test a lélek holt kamrája. A bűnök lelki természetűek. A testnek semmiféle bűne nem érinti a lélek üdvösségét. E szemlélet lehetővé teszi, hogy a gyalázatos bűntényeket ne tekintsék bűnnek: a szexuális visszaélések és a bűnök különböző természetűek.

E téves dualista szemlélet mögött – a szerző szerint a természet és természetfeletti viszonyának téves teológiája húzódik.

A hagyományos dualista nézet volt ez: a szabadság és a kegyelem „kételemes”, egymás fölé helyezése. Képviselői - főleg a Garrigou-Lagrange által vezetett tomisták, akik az ún. „új teológia” támadói voltak, modernizmust és relativizmust szimatolva a történetiség hangsúlyozásában. XII. Pius 1950-ben megjelent *Humani generis* kezdetű enciklikája (a II. Vatikáni zsinatig) lezárta a vitát, hallgatásra ítélve H. de Lubac és H. Bouillard jezsuitákat, valamint M.-D. Chenu és Y. Congar domonkosokat.

Kitérő – Kegyelemvita tegnap és ma: emberi szabadság – isteni kegyelem

„A dogmatörténet folyamán a keleti és a nyugati egyház kegyelemfelfogásában egészen különböző hangsúlyok alakultak ki. A görög egyházatyáknál az a gondolat hangsúlyosabb, hogy Isten kegyelme az ember megistenülését (*theózis*) eredményezi: *‘Isten azért lett emberré, hogy az ember Istenné legyen’*. (Irenaeus, *Adv. haer.* III 19, 1) (...) Az ember megistenülése a három isteni személy bennünk-lakása által valósul meg. – A nyugati egyházon belül a késői Ágoston (+430) kegyelemtana vált meghatározóvá. (...) A skolasztika Ágoston pszichológiai szemléletét folytatja. Az arisztotelészi gondolkodási mintát követve Aquinói Szent Tamás (+1274) a kegyelmet az emberi lélekben konkrétan létező valóságként, nevezetesen tartósan megmaradó, *járvulékosan hozzá kapcsolódó minőségként* (*habitus*) jellemzi (*S.Th* I-II, 110).”¹⁵

H. de Lubac teológiájáról írt monográfiámban ismertettem az „új teológia” körüli vitát, ezen belül az emberi természet (szabadság) és „természetfeletti” (kegyelem) kapcsolatának helyes értelmezését.¹⁶

Szent Tamás ezt tanította: Isten megelőző kegyelme a természetfeletti tettekben felfokozza szabadságunkat, vagyis *kegyelme nem helyettünk („mellettünk”) cselekszik, hanem cselekvőkké tesz bennünket*. Jól látta ezt már Pázmány Péter grazi professzor, aki 1600 körül bekapcsolódott a domonkosok és a jezsuiták kegyelemvitájába: *„in operibus supernaturalibus, quae Deus facit nos facere. (...) excitat liberum arbitrium, ut faciat...”*¹⁷ Ez pontosan Pierre Teilhard de Chardin SJ sokat idézett meghatározása a Teremtő és a teremtmény (teremtés és fejlődés), illetve a kegyelem és a szabadság helyes viszonyára: *„Dieu fait se faire les choses.”* Ismétlem: Isten azzal, hogy létet ad, cselekvőkké teszi a teremtményeket – tehát nem helyettük cselekszik! A kegyelem felfokozza az emberi szabadságot, hogy mindig a létet adó Istentől függve magam határozzam meg önmagammat, fejezzem be teremtetemet.

A nagy kegyelem-vita korszaka (1598–1607) *eredménytelenül végződött*. A Tanítóhivatal egyik véleményét sem ítélte el. De a rosszul felvetett kérdés (dichotómia!) továbbra is feszültség forrása maradt – a janzenizmuson és a modernizmuson át – az ún. „új teológia” vitáig. Jórészt ismét domonkos és jezsuita vélemények ütköztek.

Reginald Garrigou-Lagrange OP (1877–1964) római új-tomista professzor (Angelicum) 1947 februárjában adta közre a *La nouvelle théologie où va-t-elle?* című

¹⁵ Vö. Wolfgang Beinert, *A katolikus dogmatika lexikona*, Vigilia, Bp., 2004, 350–351.

¹⁶ Vö. Szabó Ferenc SJ, *„Krisztus fénye”*. Bevezetés Henri de Lubac SJ életművébe, Bp., 2014, 200–202.

¹⁷ Pázmány, OO IV, 271; vö. *S. Th.* I, q. 105, a. 5, ad 2. – Vö. Szabó Ferenc SJ, *A teológus Pázmány*, METEM, Bp., 1998, 245–291, főleg 283–286.

cikkét, amelynek szövege tartalmazta sommás válaszát: a „*nouvelle théologie*” a modernizmus új fajtája. Garrigou-Lagrange cikke a jezsuita szerzőket mozgósította. A viták eredménye lett, hogy XII. Pius 1950-ben kiadta *Humani generis* kezdetű körlevelét, amely nem említi ugyan az „új teológia” képviselőit (köztük voltak Chenu és Congar domonkosok is!), de olyan nézeteket kifogásol, amelyek – szerinte – a *modernizmusra emlékeztetnek*. Így például a historizmust (= relativizmust), amely lerombolja a hit egyetemes igazságának alapjait.

Henri de Lubac SJ, az ún. „új teológia” fő gyanúsítottja az *eredeti Szent Tamást* értelmezte a XVI–XVII. századi merev „tomistákkal” szemben. Valójában egész életműve¹⁸ „*a természet és természetfeletti kapcsolata*” vitatott témája kommentárjának tekinthető. Most egészen *vázlatosan* ismertetem álláspontját.

Lubac atya kimutatta, hogy a „tomisták” által védett „*natura pura*”, a „tiszta természet” eszméje, amelyre ráépülne a felsőbb emelet, a természetfeletti, fölösleges logikai fikció! A jelenlegi adott üdvrendben kell gondolkodnunk: a kegyelem viszonylatában: nem elvont, semleges „természetről”, hanem mindig az emberi természetről kell beszélünk. Az *emberi természet*: test–lélek lényegi egysége, testben élő szellem, Isten képére teremtett és Istenhez rendelt értelmes és szabad személy, aki nyitotta a végtelenre, képes hittel befogadni az Isten (Szentlélek) ingyenes kegyelmi ajándékát (az isteni szeretetet), amely a *megistenülés* princípiuma.

Szent Tamás maga *desiderium naturale*-ről beszélt, az *Isten boldogító látásának az emberi természetbe oltott, implicit (burkolt) vágyáról*. Az Isten látása 'természetes' vágyának alapja: Isten képére vagyunk teremtve: az ember: *imago Dei*: szellem, szabadság, ezért az ő kegyelmével képes (*capax Dei*) válaszolni meghívására, kitárulni a *megistenülés* kegyelmi ajándékának. A teremtéssel Isten *magához rendelt* bennünket. (Vö. Ágoston, *Vallomások*: „*Fecisti nos ad Te...*”, *Magadnak, Magadhoz teremtettél minket...*)

A *Végtelen utáni természetes szomj, vágy tehát be van oltva véges természetünkbe*, ezért csakis Istenben teljesezhet be. *Kettős ingyenes isteni „ajándék”*: teremtettségek és természetfeletti meghívásunk, *elve-odarendelésünk Istenhez*; minket megelőző és abszolút ingyenes mindkettő, de válaszolnunk kell a felajánlott ajándékra, a meghívásra. Lubac hangsúlyozza: „*Ez az ember keresztény paradoxona, amelyet a pogányok nem ismertek, amelyet tagad a józan ész, de amelyet túlszárnyal a hit.*”

A *természetfeletti misztériuma* a „*Szeretet-Isten hívása*”-ban csúcsosodik ki, amely megpecsételi örök rendeltetésünket. Kinyilatkoztatja az embernek léte legmélyét, amelyet egyedül Isten tud betölteni. Az isteni életben való részvételre szóló meghívás túlszárnyalja azt, amit az ember elgondolhatott volna. Senki sem tudja megmagyarázni ezt az ajándékot, amely csakis a Szeretettől jöhet, a személyes Istentől. *A kegyelem hívása a Szentlélek ajándéka, miként kegyelmi ajándék a hívó válasza is a Szeretet hívására.*

---

¹⁸ Szabó Ferenc SJ, „*Krisztus Fénye*”, *Bevezetés Henri de Lubac SJ életművébe*, IV. és VI. fejezet.

*

Miután H. de Lubac álláspontját röviden ismertette, D. Le Guay hivatkozik a szintén támadott domonkos *Yves Congarra* is, aki az egymás fölé vagy mellé helyezett természet-kegyelemről megállapította. „ez a szétválasztás Nyugat betegsége”. Ha a kegyelem hozzáadott a természethez, ha semmi kapcsolat nincs a kettő között, akkor: ami a testet érinti, annak semmi köze a lélekhez, és megfordítva. Többé már nincs szó a *személy* üdvösségéről, hanem csak a lélek üdvösségéről. Valójában azonban „csodálatos cseréről” van szó, és Isten Szentlelkének befolyása nem marad külső az ember számára.

Le Guay *végkövetkeztetésében* megismétli: cikkében megvilágította azt a tényt, hogy az új „szerzetesi” közösségek, világi intézmények alapítói hatalmi és szexuális visszaéléseiket téves teológiai reflexiókkal igyekeztek legitimálni; ezzel segíteni akarta az eltussolt bűntények és cinkosságok leleplezését, elősegíteni az igazságszolgáltatást a visszaélések áldozatainak.

*

Térjünk vissza Céline Hoyeau Trahison des Pères című könyvére

Már ízelítőt adtam tényfeltáró és oknyomozó vizsgálódásaiból. Könyve végén így következtet (341, *Conclusion*): „Sok kérdés még megválaszolatlan marad. Kutatók, teológusok, történészek, szociológusok, pszichológusok feladata, hogy rendszeresen felkutassák a visszaélések gyökereit és a (sajnálatos tények) kihatását az Egyházra.”

Jelzi, hogy 2022-ben teszik közzé a Szent János Közösség, a Bárka és a domonkos rend által létrehozott független bizottság vizsgálatának eredményeit.

A *La Croix* című katolikus napilap munkatársnőjének tényfeltárása és oknyomozás jórészt a franciaországi „domonkos hálózatra” korlátozódott. Az 5. és 6. fejezetben (201–280) – a szektásodó új közösségek alapítóinak spirituális (hatalmi és szexuális) visszaélésein kívül – néha kitér a világegyházat sújtó, más széles körű botrányokra, hatalmi visszaélésekre is, *amelyeket az Egyház hírneve védelmében eltussoltak, megfélelvezve az áldozatokról.*

Az egyik legsúlyosabb egyházi botrányról, a *Legio Christi* alapítójának, a mexikói *Marcial Maciel Degollado* (1920–2008)¹⁹ atya perverzitásaira utalva Céline Hoyeau felteszi a költői kérdést: (252):

„Azt kérdezhethetnénk, miként történhetett meg, hogy Krisztus légionáriusai ügyében a vizsgálatot Sodano bíboros, a Vatikán volt államtitkára, vagy/és Mgr Dziwisz, II. János Pál magántitkára késleltette? Dziwisz bíboros, miként

---

¹⁹ A *Legio Christi* alapítójáról bővebben Szabó Ferenc SJ, *Viharban*, Új Ember, 2021, 239–243.

(később) Rodé bíboros, a Szerzetesi Kongregáció prefektusa nehezen akart hinni a feljelentéseknek, amelyek (látszólag) a pápát és a jó tanítást védtek.”

Kitérő

Most már kendőzés nélkül ír erről *Peter Seewald XVI. Benedek új életrajzában*.²⁰ Peter Seewald II. kötetében, a 68. fejezetben foglalkozik a papi botrányokkal. Visszautal a korábban (a 57. fejezetben) bővebben leírt, híres Colosseum melletti keresztútra, amelyet a nagybeteg II. János Pál pápa helyett Ratzinger bíboros, a Hittani Kongregáció prefektusa végzett. A bíboros Jézus harmadik eleséséről elmélkedve a megdöbbentő beismerést tett. E 68. fejezetét így kezdte:

„Keresztúti elmélkedése 2005 márciusában addig soha nem hallott panasz volt: *‘Mennyi szenny van az Egyházban, és éppen azok között is, akiknek papként teljesen hozzá kellene tartozniuk?’* Úgy beszélt, mintha gyóntatószékben a gyóntató Jézusnak mondaná: *‘Eleséseinkkel mi rántottunk le a földre, és a Sátán kacag, mert azt reméli, hogy ebből az esésből már nem tudsz felkelni.’* A Hittani Kongregáció prefektusaként Ratzinger éppen elég mocskot látott, hogy az Egyház sötét oldaláról már ne érhesse meglepetés. De ami most következett, az példa nélküli látogatás volt; mint a bibliai csapások egyike, mint a vízözön. Helyesebben szólva: mint egy bűnözön.”

Következik a bíboros-prefektus intézkedései a papi visszaélések ügyében, különösen pedig kitér (263kk) a „Krisztus Légiója alapítója, Marcial Maciel „undorító esetére, akinek bűneiről a feljelentések sorra érkeztek a Kongregációhoz. Egyes volt vezető (előljáró) légionáriusok közvetlenül II. János Pálnak írtak a botrányokról, de nem kaptak választ.

„Maciel kapcsolatai Karol Wojtyła idején egyre szorosabbak lettek befolyásos kúriai személyiségekkel. Támogatója volt Angelo Sodano bíboros államtitkár, Eduardo Martínez Somalo spanyol bíboros, és a pápai titkár, Stanisław Dziwisz. 2003 áprilisában Madridban jelent meg egy interjúkötet Maciellel *Krisztus az én életem* címmel. A könyv válasznak volt szánva az egykori legionáriusok vádjaira. Maciel ‘félreértésekről’ és ‘rágalmakról’ beszél a könyvben. Az egy évvel később megjelent olasz fordításhoz Tarcisio Bertone írta az előszót, aki 2002 decemberében Genova érseke, 2003 októberében bíboros lett. (*Majd XVI. Benedek államtitkára lett!* Sz. F.)

(...) Maciel 2004 novemberében gyémántmiséjét ünnepelte a Falakon Kívüli Szent Pál-bazilikában Angelo Sodano és más bíborosok jelenlétében. Az ünnep fénypontja a november 30-i, Macielnek és légionáriusok ezreinek adott pápai kihallgatás volt a nagy Kihallgatási Teremben. Ratzinger ettől a jubileumi ünnepléstől tüntetően távol maradt.”

---

²⁰ Peter Seewald, *XVI. Benedek, Egy élet I–II*, Szent István Társulat, Bp., 2021, II. kötet, 262–266.

A Hittani Kongregáció elkésett intézkedését Seewald (265) így mentegeti:

„Ratzinger mint prefektus indította el a 'Legio' alapítója elleni nyomozást, és pápaként be is fejezte az ügyet. [Ez *utóbbit megkérdőjelezem*. – Sz. F.] Azt, hogy a vizsgálatot olyan későn kezdték meg, azzal védte, hogy 'erre a dologra csak nagyon lassan és késéssel jöttünk rá. Valahogy jól fedezték.' Végül is 'egyértelmű tanúságokra' volt szükségünk, 'hogy megbizonyosodhassunk arról, hogy a vádak igazak'. Az általa 2009 márciusában elrendelt apostoli vizitáció után a pápa delegátust rendelt a rend élére, akinek munkatársak csoportjával végre kellett hajtania a szükséges reformokat.

Maciel leleplezése II. János Pál pápa boldoggá avatási eljárását is befolyásolta. Maciel kihágásai közben arra a mentességre számított, amely mint rendalapítót megillette. Befolyása elég nagy volt, a leleplezésével járó károk viszont túl nagyok lettek volna, ezért nem kellett félnie s tettenérésétől. Elképzelhetetlen volt, hogy egy szinte szentként tisztelt férfi képes legyen a neki tulajdonított gaztettek elkövetésére. *Az volt a kérdés, hogy Wojtyła személy szerint belekeveredett-e Maciel titkos hálójába. Esetleg személyesen elfogadott-e befolyást azért, hogy zár alatt tartja a vádakot?* (A kiemelések tőlem – Sz. F.) 'Ezeket a kérdéseket valamennyien feltettük – mondta Georg Gänswein. – Soha nem értettem, hogy a dologból semmit sem vettek észre.'..."

Céline Hoyeau megemlíti egy súlyosan téves érvelést (260–261), amely a termékenynek látszó új közösségek kapcsán Jézus szavait félremagyarázza:

„Gyümölcsseiről ismeritek meg a fát, a jó fa jó gyümölcsöt terem. A virágzó, egyre több hivatást vonzó új közösségek nemde azt jelezték, hogy a Szentlélek az új alapításokkal új pünkösdot készít elő az Egyházban? – Botrányos esetet: Miután már fény derült Maciel minden botrányára, *Franc Rodé bíboros*, a Szerzetesi Kongregáció prefektusa *megdöbbenő nyilatkozatot tett*. A szlovén bíboros, bár helytelenítve Maciel „gyengeségét erkölcsi téren”, (elnézően) azt állította, hogy tartózkodnunk kell (vele kapcsolatban) minden ítélettől, mert *Maciel „művének gyümölcssei jók, rendkívül jók, kitűnőek, nagyszerűek!”*

A *Legio Christinek* akkor 1000 papja volt. Megállapítva ezt, a bíboros így folytatta: „Lehet-e azt mondani, hogy a fa rossz? A tiszta logikát követve én ezt mondom: nem, *én feloldozom, feloldozom Maciel atyát!*” – Botrányos érvelés! Itt már felfogatva a keresztény erkölcs.

Szerencsére nem mindegyik alapító volt olyan romlott, mint Maciel. Meg kell különböztetni a valós és a látszólagos gyümölcsöket. A valóságról, szentként tisztelt alapítójuk eltitkolt abúzusairól értesülve, az új közösségek tagjai megbotránkozva, kiábrándulva hagyják el közösségüket. Ha a fa beteg, előbb-utóbb férges gyümölcsöt terem. Ha az alapítók romlottak, a romlást átadják követőik nemzedékeinek! Ezt világosan tanúsítják az alapító Philippe-testvéreknek a saját közösségükben és a

velük kapcsolatos más közösségekben szétterjedt szexuális visszaélései, a visszaéléseket folytató tanítvány-tagok az alapító misztikus elméletére hivatkoztak.²¹

Remélhetőleg, a megújult közösségeknek ezentúl már nem ajánlják, hogy tagjaik kövessék alapítóik karizmáját.

Szerzőnk megemlíti (247), hogy *Ferenc pápa* 2020. november 1-jén közzétett, *Autenticum Charismais*” kezdetű *motu proprio*jával elrendelte: ezentúl a püspökök kifejezetten kérnie kell Róma jóváhagyását, mielőtt elismerné új megszentelt életközösség létesítését egyházmegyéjében. A Szentszék írásbeli engedélye kötelező. A dokumentum megjelöl még különböző kritériumokat az alapításhoz. Az új közösség tagjai nem tehetnek fogadalmat a Szentszék jóváhagyása nélkül.

Céline Hoyeau végül megjegyzi, hogy ezzel nem oldódott meg minden kérdés *Róma és a helyi püspökök, illetve az új közösségek kapcsolatában*. Több esetben Róma (félreinformálva, vagy befolyásos támogatók közbenjárásra) nagyobb szabadságot biztosított a látszólag virágzó közösségeknek, mint a helyi püspök, aki visszaéléseket észlelt. Szerzőnk korábban már példát hozott fel arra, hogy amikor a megyéspüspök visszaéléseket észlelt egy szektásodó közösségben, és jelentést tett Rómában, az ügyet elaltatták. Ez történt például Mgr Séguy, autuni püspökkel, akinek egyházmegyéjétől függött a Szent János-közösség.

Íme a példa (CH, 250-251): *Marie-Dominique Philippe OP* minden évben elkísérte novíciusait Rómába, az apostoli palotába, ahol II. János Pál szentmisét mutatott be nekik, és külön kihallgatáson fogadta őket. 1999 tavaszán ellátogattak a Szerzetesi Kongregációba is, ahol Eduardo Matínez Somalo prefektus fogadta őket. A bíboros letérdelt az alapító M.-D. Philippe OP előtt, és ezeket mondta:

„A Szentatya tegnap azt mondta nekem, mikor jeleztem neki, hogy meglátogattok: 'Egy alapító Szentlélek küldöttje számunkra. Az Egyház hallgat a Szentlélekre.' Én is hallgatlak Benneteket. Az Egyház nem rendelkezik az alapító kegyelmével; én semmire sem kötelezhetlek Benneteket. Ti kapjátok a kegyelmet, hogy megmondjátok, mire van szüksége közösségeteknek.”

Céline Hoyeau könyve végén (*Conclusion*) hangsúlyozza: még sok nyitott kérdés marad megoldásra kutatók, teológusok, történészek, szociológusok, pszichológusok számára, hogy feltárják a visszaélések gyökereit, okait, a rajongó hívek hibáit, akik az alapítókat körülvették; az egyházi vezetők (Vatikán, helyi püspökök) felelősségét: túlságosan nagy szabadságot biztosítottak a karizmatikus alapítóknak, elkésett intézkedéseik során pedig elsősorban az Egyház hírnevét védték (további eltussolásokkal), és megfélemedtek az áldozatokról, az igazságtételről; a média pozitív és negatív szerepét: a leleplezéssel nyomást gyakorolt az egyházi felelősökre, hogy cselekedjenek, másrészt sokszor hamis híreszteléseket terjesztettek, eltúlozták a sajnálatos negatívumokat, de megfélemedtek papok, szerzetesek, elkötelezett világi

---

²¹<https://www.lenversdudecor.org/L-AVREF-publie-le-Livre-Noir-de-la-Communaute-Saint-Jean.html>

hívők áldásos, evangéliumi tevékenységéről. Az új közösségek alapítói válaszolni akartak olyan igényekre, amelyeknek – úgy tűnt – a hagyományos intézmények, szerzetesrendek nem tudtak megfelelni. Jellemző, hogy még a hagyományos teológiához ragaszkodtak, és a zsinat után sem ették figyelembe a fejlődést, pedig a francia Egyház a XX. században számos világhírű teológus (H. de Lubac SJ, Y. Congar OP stb.) életművével büszkélkedhetett.

Végül a sajnálatos spirituális visszaélések (tekintély, előjárói „hatalom” féktelen gyakorlása a férfi és női szerzetekben) megismerésből tanulhatnak a hagyományos szerzetesrendek előjárói: az engedelmisség helyes felfogása és gyakorlása, amely merít a hagyományos monasztikus és kánoni spirituális hagyományból, de nem követeli a saját szabadság feladását, még kevésbé a személyiség megsemmisülését.

*

Ferenc pápa péteri szolgálata kezdetétől következetesen fel akarja tární és gyökeresen orvosolni a különböző – eddig jórészt eltussolt – visszaéléseket. Zárásként idézek egy részt a Hittani Kongregáció közgyűléséhez intézett legutóbbi beszédéből.

A Vatikáni Rádió ismertetése, 2022. január 21.²²

„Beszéde második részében a pápa a *megkülönböztetés* fogalmát elemezte. Napjainkban mind nagyobb elvárás a hívek felé a megkülönböztetés művészete. A mostani korszakváltásban egyrészt ismeretlen és bonyolult kérdésekkel szembesülnek, másrészt növekszik a spiritualitás iránti igény, amely nem mindig az evangéliumban gyökerezik. Így előfordul, hogy nem ritkán olyan vélt természetfeletti jelenségekkel kell szembesülniük, amelyekre Isten népének biztos és szilárd eligazítást kell kapnia.

A megkülönböztetést leginkább a bármiféle visszaélés elleni küzdelemben kell gyakorolni. Isten segítségével az Egyház eltökélten törekszik arra, hogy igazságot szolgáltatson a tagjai által elkövetett bántalmazások áldozatainak, különös figyelemmel és szigorral alkalmazva a terobe vett kánoni jogszabályokat. Ennek fényében fogott hozzá a pápa a közelmúltban ahhoz, hogy a Hittani Kongregáció illetékességébe tartozó bűncselekmények szabályait naprakésszé tegyék, hogy ezáltal mind hatékonyabbá tegyék a bírói eljárást. Ez ugyan önmagában nem elegendő a jelenség megfékezéséhez, de szükséges lépés az igazságszolgáltatás helyreállításához, a botrányok felszámolásához és a bűnös megjavításához.”

---

²² <https://www.magyarKurir.hu/hirek/ferenc-papa-fogadta-hittani-kongregacio-kozgyulesenek-tagjait>

Irodalom

Céline Hoyeau, *La Trahison des pères*, Paris, Bayard, mars 2021, 351 p.

Marie-Christine Lafon, *Marie-Dominique Philippe - Au cœur de l'Église du XXe siècle*, Paris, Desclée de Brouwer, janvier 2015, 840 p.

Antoine Mourges, *Des « sages et des savants » aux « tout petits »*. *Aux origines des communautés de l'Arche, 1945-1965. Mémoire de Master 1 d'Histoire religieuse sous la direction de Michel Fourcade*, Université Paul Valéry Montpellier III, 2009, 478 p.

(en) Paul Weindling, John W. Thompson: *Psychiatrist in the Shadow of the Holocaust*, Rochester (USA), University of Rochester Press, 2010, 456 p. 203–241 chap. 14 The Eau Vive Affair

BÁRKA

https://hu.wikipedia.org/wiki/B%C3%A1rka_k%C3%B6z%C3%B6ss%C3%A9g

<https://www.magyarkurir.hu/hirek/a-barka-kozsoseg-vizsgalata-tarta-fel-jean-vanier-altal-elkovetett-szexualis-bantalmazasokat>

NYOLC BOLDOGSÁG

<https://www.lenversdudecor.org/-Ephraim-.html>

<https://beatitudes.org/hu/kik-vagyunk/>

KARIZMATIKUS MEGÚJULÁS

<https://www.karizmatikus.hu/kapcsolatok/megujulasrol/387-a-megujulas-magyarorszagon.html>

<https://www.vaticannews.va/hu/papa/news/2019-06/papa-karizmatikus-megujulas-egyseg-szolgalat.html>

http://www.mkkm.hu/sites/default/files/hirlevel_pdf/2017_1-2_mkkm_megujulas.pdf

<https://www.karizmatikus.hu/kapcsolatok/megujulasrol/108-a-katolikus-karizmatikus-megujulasrol.html?showall=1>

<https://www.magyarkurir.hu/hirek/ferenc-papa-fogadta-hittani-kongregacio-kozgyulesenek-tagjait>

Budapest, 2022. január 21.

Dr. Szabó Ferenc SJ